

010000, Нұр-Сұлтан қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы 8, 4-кіреберіс
тел.: +7 (7172) 75-04-71, 75-04-89, факс: 75-03-52
administrator@minfin.gov.kz

010000, город Нур-Султан, проспект Мәңгілік Ел, 8, подъезд 4
тел.: +7 (7172) 75-04-71, 75-04-89, факс: 75-03-52
administrator@minfin.gov.kz

№ _____

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
«Ақжол» фракциясының
депутаттары
(тізім бойынша)**

2020 жылы 5 қарашадағы
№ ДЗ-178 депутаттық сауалға

Құрметті депутаттар!

Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі, мамандардың анықтамалары негізінде кәсіпкерлерді қылмыстық қудалаудың заңдылығы, қылмыстық процеске қатысушылары болып табылмайтын контрагенттерге қатысты тақырыптық тексерулер тағайындау, және мәмілелер мен тіркеуді жарамсыз деп тану туралы сот актілері болмаған кезде салықтарды қоса есептеу мәселелері бойынша «Ақжол» ҚДП фракциясының депутаттық сауалын қарап, келесіні хабарлайды.

Мамандардың анықтамалары негізінде кәсіпкерлерді қылмыстық қудалаудың заңдылығы жөнінде көлеңкелі экономика саласындағы қылмыстар бойынша «Жедел-ізвестіру қызметі туралы» ҚР Заңының (бұдан әрі – Заң) 6-бабына сәйкес Экономикалық тергеу қызметі (бұдан әрі – ЭТҚ) міндеті қылмыстарды анықтау, алдын алу және жолын кесу болып табылатын жедел-ізвестіру қызметін жүзеге асыруға уәкілетті екендігін хабарлаймыз.

ЭТҚ-нің қызметкерлері Заңның 8 және 11-баптарына сәйкес экономикалық қылмыстар туралы мәліметтерді анықтай отырып өз өкілеттіктерін жүзеге асырған кезде, қажетті ғылыми-техникалық немесе өзге де арнайы білімі бар лауазымды адамдар мен мамандардың көмегін пайдалануға құқылы.

Ғылыми-техникалық немесе өзге де арнайы білімі бар адамдардың, залал туралы анықтамаларын алып, ЭТҚ лауазымды адамы ҚР Қылмыстық-процестік кодексінің (бұдан әрі – ҚР ҚПК) 179, 180 және 184-баптарына сәйкес дайындалып жатқан, жасалып жатқан немесе жасалған қылмыстық құқық

бұзушылықтар туралы баянаттың негізінде сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастауға құқылы.

Осылайша, қажетті ғылыми-техникалық немесе өзге де арнайы білімі бар адамдардың анықтамалары бойынша көлеңкелі экономика саласындағы қылмыстар бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексерудің басы қолданыстағы заңнама талаптарына сәйкес келеді.

Сондай-ақ, кәсіпкерлік субъектілеріне қатысты салық заңнамасы саласындағы бұзушылықтар фактілері бойынша ҚР Қылмыстық кодексінің 238, 239, 244, 245-баптары бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру тек қана салық органдарының актілері және (немесе) қорытындылары бойынша басталады.

2020 жылы істің көрсетілген санаты бойынша мамандардың анықтамалары бойынша бір де бір сотқа дейінгі тергеп-тексеру басталмады.

Қылмыстық процеске қатысушылары болып табылмайтын контрагенттерге қатысты тақырыптық тексерулер тағайындау жөнінде «Соттардың экономикалық қызмет саласындағы қылмыстық құқық бұзушылық істер бойынша заңнаманы қолдануының кейбір мәселелері туралы» ҚР Жоғарғы Сотының 2020 жылғы 24 қаңтардағы № 3 Нормативтік қаулысының (*бұдан әрі – ЖС НК*) 18-тармағына сәйкес жұмыстарды іс жүзінде орындамай, қызметтерді көрсетпей, тауарларды тиіп-жөнелтпей шот-фактураларды жазып беру бойынша контрагент төлеуден жалтарған салық сомасы және басқа да міндетті төлемдер немесе кредит, кіріс, ұрланған қаражат сомасы мүліктік пайда болып табылатынын хабарлаймыз.

Төленбеген салықтардың және басқа да міндетті төлемдер сомасы дәлелдемелер жиынтығының негізінде, оның ішінде салықтық тексеру актісімен, маманның (сарапшының) қорытындысымен және басқа да дәлелдемелермен анықталады.

Осыған орай, жалған шот-фактураларды жазып беру туралы сотқа дейінгі тергеп-тексеру бойынша ҚР ҚПК-нің 122, 198, 260-баптарына және ЖС НК-ның 29-тармағына сәйкес прокурордың келісімімен оның атына жалған шот-фактуралар жазып берілген тұлғаның салықтық тексеруіне бастамашылық етіледі.

Мәмілелер мен тіркеуді жарамсыз деп тану туралы сот актілері болмаған кезде салықтарды қоса есептеу мәселесі бойынша, «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» (Салық кодексі) (*бұдан әрі – ҚР СК*) ҚР Кодексінің 242 және 400-баптарына сәйкес шығыстарды корпоративтік табыс салығы бойынша шегерімге және қосылған құн салығы бойынша есепке жатқызу құқығы іс жүзінде жасалған шығыстар мен алынған тауарлар, жұмыстар, көрсетілген қызметтер бойынша туындайтынын хабарлаймыз.

Салықтық тексеру шеңберінде, салық органдары салық төлеушілердің құжаттарына тек салық мақсатында ғана баға береді және ҚР СК-нің 158-бабына сәйкес тексерілетін салық төлеушінің қаржы-шаруашылық

операцияларын іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін еместігі бойынша жиналған дәлел базасының негізінде қоса есептеуді жүргізеді.

ҚР Азаматтық кодексінің 158-бабы 2-тармағына сәйкес қылмыстық мақсатқа жетуге бағытталған, оның құқыққа қайшылығы сот үкімімен (қаулысымен) белгіленген мәміле маңызсыз болады.

ЖС НҚ-ның 16-тармағына сәйкес салық органдарының жалған шот-фактуралармен расталған мәмілелерді даулау туралы талап қоюларды беруі талап етілмейді.

Осылайша, жарамсыз деп танылған мәмілелер бойынша салықтарды қоса есептеу қолданыстағы заңнамаға қайшы келеді.

Құрметпен,
Министр

Е. Жамаубаев

*орынд: Турлыбаев О.
тел.70-20-99*

010000, Нұр-Сұлтан қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы 8, 4-кіреберіс
тел.: +7 (7172) 75-04-71, 75-04-89, факс: 75-03-52
administrator@minfin.gov.kz

010000, город Нур-Султан, проспект Мәңгілік Ел, 8, подъезд 4
тел.: +7 (7172) 75-04-71, 75-04-89, факс: 75-03-52
administrator@minfin.gov.kz

№ _____

Депутатам фракции «Ақжол»
Мажиліса Парламентта
Республики Казахстан
(по списку)

*На депутатский запрос № ДЗ-178
от 5 ноября 2020 года*

Уважаемые депутаты!

Министерство финансов Республики Казахстан, рассмотрев депутатский запрос фракции ДПК «Ақжол» по вопросам законности уголовного преследования предпринимателей на основании справок специалистов, назначения тематических проверок в отношении контрагентов, не являющихся участниками уголовного процесса, и доначисления налогов при отсутствии судебных актов о признании сделок и регистрации недействительными, сообщает следующее.

По вопросу законности уголовного преследования предпринимателей на основании справок специалистов сообщаем, что по преступлениям в сфере теневой экономики в соответствии со ст. 6 Закона РК «Об оперативно-розыскной деятельности» (далее – Закон) Служба экономических расследований (далее – СЭР) уполномочена осуществлять оперативно-розыскную деятельность, задачей которой является выявление, предупреждение и пресечение преступлений.

При осуществлении своих полномочий сотрудники СЭР, обнаружив сведения об экономическом преступлении, в соответствии со ст.ст. 8 и 11 Закона вправе использовать помощь должностных лиц и специалистов, обладающих необходимыми научно-техническими или иными специальными познаниями.

Получив справку лица, обладающего необходимыми научно-техническими или иными специальными познаниями, об ущербе, должностное лицо СЭР на основании рапорта о подготавливаемом, совершаемом или совершенном уголовном правонарушении в соответствии со

ст.ст. 179, 180 и 184 Уголовно-процессуального кодекса РК (*далее – УПК РК*) вправе начать досудебное расследование.

Таким образом, начало досудебного расследования по преступлениям в сфере теневой экономики по справкам лиц, обладающих необходимыми научно-техническими или иными специальными познаниями, соответствует требованиям действующего законодательства.

В тоже время по фактам нарушений в сфере налогового законодательства в отношении субъектов предпринимательства досудебные расследования по ст.ст. 238, 239, 244, 245 Уголовного кодекса РК начинаются исключительно по актам и (или) заключениям налоговых органов.

В 2020 году по указанной категории дел по справкам специалистов не начато ни одного досудебного расследования.

По вопросу назначения тематических проверок в отношении контрагентов, не являющихся участниками уголовного процесса, сообщаем, что в соответствии с п. 18 Нормативного постановления Верховного Суда РК № 3 от 24 января 2020 года «О некоторых вопросах применения судами законодательства по делам об уголовных правонарушениях в сфере экономической деятельности» (*далее – НП ВС*) ущербом, причиненным в результате совершения действий по выписке счетов-фактур без фактического выполнения работ, оказания услуг, отгрузки товаров, является сумма налога и других обязательных платежей, от уплаты которых уклонился контрагент, или сумма кредита, дохода, похищенных средств, имущественной выгоды.

Сумма неуплаченных налогов и других обязательных платежей определяется на основании совокупности доказательств, в том числе актом налоговой проверки, заключением специалиста (эксперта) и другими доказательствами.

В этой связи по досудебным расследованиям о выписке фиктивных счетов-фактур в соответствии со ст.ст. 122, 198, 260 УПК РК и п. 29 НП ВС с согласия прокурора инициируется налоговая проверка лица, в адрес которого выписаны фиктивные счета-фактуры.

По вопросу доначисления налогов при отсутствии судебных актов о признании сделок и регистрации недействительными сообщаем, что согласно ст.ст. 242 и 400 Кодекса РК о налогах и других обязательных платежах в бюджет (Налоговый кодекс) (*далее – НК РК*) право отнесения расходов на вычеты по корпоративному подоходному налогу и в зачет по налогу на добавленную стоимость возникает по фактически произведенным расходам и полученным товарам, работам, услугам.

В рамках налоговых проверок налоговые органы дают оценку документам налогоплательщиков исключительно в налоговых целях и согласно ст. 158 НК РК производят доначисления на основе собранной доказательной базы по невозможности фактического осуществления проверяемым налогоплательщиком финансово-хозяйственных операций.

В соответствии с п. 2 ст. 158 Гражданского кодекса РК сделка, направленная на достижение преступной цели, противоправность которой установлена приговором (постановлением) суда, ничтожна.

Согласно п. 16 НП ВС, предъявления налоговыми органами исков об оспаривании сделок, подтвержденных фиктивными счетами-фактурами, не требуется.

Таким образом, доначисление налогов только по сделкам, признанным недействительными, противоречит действующему законодательству.

С уважением,
Министр

Е. Жамаубаев